

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

פרשת
דברים תשפ"ד

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן לעזער

שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :

הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַעֲשֵׂר שֵׁנִי ה

א. רֻם רְבָעִי: מְצַיְּנִין אוֹתוֹ בְּקוּזְוֹת אֲדָמָה, וְשֶׁל עָרְלָה בְּחַרְסִית, וְשֶׁל קְבָרוֹת בְּסִיד, וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים - בַּשְּׁבִיעִית. וְהַצְּנוּעִים מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמְרִים: ׳כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה, יְהֵא מְחֻלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ׳: ב. רֻם רְבָעִי הָיָה עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד לְכָל צַד. וְאֵיזוֹ הִיא תְּחוּמָהּ, אֵילַת מִן הַדָּרוֹם וְעַקְרַבַּת מִן הַצָּפוֹן, לוֹד מִן הַמַּעֲרָב וְהַיַּרְדֵּן מִן הַמִּזְרָח. וּמְשָׁרַבּוּ הַפֵּרוֹת, הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא נִפְדֶּה סָמוּךְ לַחוֹמָה. וּתְנַאי הָיָה בַּדָּבָר, שֶׁאִימָתַי שֶׁיִּרְצוּ, יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה הַתְּנַאי הַזֶּה. וּתְנַאי הָיָה, אֵימָתַי שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה: ג. רֻם רְבָעִי: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין לוֹ חֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בְּעוּר. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יֵשׁ לוֹ פֶּרֶט וְיֵשׁ לוֹ עוֹלְלוֹת, וְהָעֲנִיִּים פּוֹדִין לְעַצְמָן. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּלוֹ לַגַּת: ד. כֵּיצַד פּוֹדִין נָטַע רְבָעִי: מַנִּיחַ אֶת הַסֶּל עַל־פִּי שְׁלִשָּׁה, וְאוֹמֵר: ׳כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִפְדּוֹת לוֹ בְּסֶלַע, עַל מְנָת לְהוֹצִיא יְצִיאוֹת מִבֵּיתוֹ׳. וּמַנִּיחַ אֶת הַמָּעוֹת, וְאוֹמֵר: ׳כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה, מְחֻלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ בְּכָךְ וְכָךְ סְלָעִים בְּסֶלַע׳: ה. וּבַשְּׁבִיעִית: פּוֹדֵהוּ בְּשָׁוְיוֹ. וְאִם הָיָה הַכֹּל מֻפְקָר - אֵין לוֹ אֶלָּא שְׂכַר לְקִיטָה. הַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ, מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ, בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ, וּבֵין שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה: ו. עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח שֶׁל רְבִיעִית וְשֶׁל שְׁבִיעִית, הָיָה בְּעוּר. כֵּיצַד הָיָה בְּעוּר: נוֹתְנִין תְּרוּמָה וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר לַבְּעָלִים, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לִבְעָלָיו, וּמַעְשַׂר עָנִי לִבְעָלָיו. וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהַבְּכוּרִים מִתְבַּעֲרִים בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַבְּכוּרִים נִתָּנִין לַכֹּהֲנִים כַּתְּרוּמָה. הַתַּבְשִׁיל: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: צָרִיךְ לְבַעֵר. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: הֲרֵי הוּא כִּמְבֹעָר: ז. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּרוֹת בַּזְּמַן הַזֶּה, וְהִגִּיעָה שְׁעַת הַבְּעוּר, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: צָרִיךְ לְחַלְּלָן עַל הַכֶּסֶף. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: אֶחָד שֶׁהֵן כֶּסֶף וְאֶחָד שֶׁהֵן פֵּרוֹת: ח. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ שׁוֹלְחִין אֵצֶל בַּעֲלֵי בָתִּים שֶׁבַּמְּדִינוֹת, ׳מַהֲרוּ וְהַתְקִינוּ אֶת פֵּרוֹתֵיכֶם, עַד שֶׁלֹּא תַּגִּיעַ שְׁעַת הַבְּעוּר׳. עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָא וְלִמֵּד, שֶׁכָּל הַפֵּרוֹת שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת - פְּטוּרִים מִן הַבְּעוּר: ט. מִי שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ, צָרִיךְ לִקְרוֹת לָהֶם שֵׁם. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ בָּאִין בִּסְפִינָה, אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל: עָשׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמֹד - נָתוּן לִיהוֹשֻׁעַ וּמְקוֹמוֹ מֻשְׂכָּר לוֹ. עָשׂוּר אַחֵר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמֹד - נָתוּן לַעֲקִיבָא בֶּן

יוֹסֵף, שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ לָעֲנִיִּים, וּמְקוֹמוֹ מֻשְׁכָּר לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עִשּׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמֹד - נָתוּן לְאֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וּמְקוֹמוֹ מֻשְׁכָּר לוֹ. וְנִתְקַבְּלוּ זֶה מִזֶּה שָׂכָר: י. בַּמִּנְחָה בְּיוֹם־טוֹב הָאַחֲרוֹן הָיוּ מִתְוַדִּין. כֵּיצַד הָיָה הַוִּדּוּי: "בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת" (דְּבָרִים כו) - זֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְנֶטַע רְבָעִי, "נְתַתִּיו לַלֵּוִי" - זֶה מַעְשַׂר לֵוִי, "וְגַם נְתַתִּיו" - זוֹ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר. "לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה" - זֶה מַעְשַׂר עָנִי, הַלֶּקֶט וְהַשִּׁכְחָה וְהַפֵּאָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַוִּדּוּי. "מִן הַבַּיִת" - זוֹ חַלָּה: יא. "כְּכָל מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" - הָא אִם הִקְדִּים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לָרִאשׁוֹן, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. "לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ" - לֹא הִפְרַשְׁתִּי מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְלֹא מִן הַתְּלוּשׁ עַל הַמְחֻבָּר, וְלֹא מִן הַמְחֻבָּר עַל הַתְּלוּשׁ, וְלֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן, וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ. "וְלֹא שָׁכַחְתִּי" - לֹא שָׁכַחְתִּי מִלְּבָרֵךְ וּמִלְהַזְכִּיר שִׁמְךָ עָלָיו: יב. "לֹא אָכַלְתִּי בְאֹנִי מִמֶּנּוּ" - הָא אִם אֲכָלוֹ בַּאֲנִינָה, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. "וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא" - הָא אִם הִפְרִישׁוֹ בְּטָמְאָה, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. "וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת" - לֹא לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ אָרוֹן וְתַכְרִיכִים לְמֵת, וְלֹא נְתַתִּיו לְאוֹנְנִים אֲחֵרִים. "שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהָי" - הֲבֵאתִיו לְבֵית־הַבְּחִירָה. "עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" - שָׂמַחְתִּי וְשִׂמַּחְתִּי בּוֹ: יג. "הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם" - עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, אַף אַתָּה עֲשֵׂה מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ, "הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם, וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל" - בְּבָנִים וּבְבָנוֹת. "וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ" - בְּטַל וּמָטָר וּבְוֹלְדוֹת בְּהֵמָה. "כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ" - כְּדֵי שֶׁתִּתֵּן טַעַם בַּפֵּרוֹת: יד. מִכָּאן אָמְרוּ: יִשְׂרָאֵל וּמַמְזֵרִים מִתְוַדִּים, אֲבָל לֹא גֵּרִים וְלֹא עֲבָדִים מְשֻׁחְרָרִים, שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק בָּאָרֶץ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף לֹא כֹהֲנִים וּלְוִיִּם, שֶׁלֹּא נָטְלוּ חֵלֶק בָּאָרֶץ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יֵשׁ לָהֶם עָרֵי מִגְרָשׁ: טו. יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל הֶעֱבִיר הוֹדָיוֹת הַמַּעֲשֵׂר. אַף הוּא בִּטֵּל אֶת הַמְעוֹרְרִים, וְאֶת הַנּוֹקְפִים. וְעַד יָמָיו הָיָה פַּטִּישׁ מַכֶּה בִּירוּשָׁלַיִם, וּבְיָמָיו אֵין אָדָם צָרִיךְ לִשְׁאֹל עַל הַדְּמַאי:

סְלִיק מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי

חַלָּה פֶּרֶק א

א. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים חַיָּבִין בַּחַלָּה: הַחִטִּים וְהַשְּׂעוֹרִים וְהַכֻּסְמִין וְשִׁבֹּלֶת־שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן. הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין בַּחַלָּה, וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, וַאֲסוּרִין בֶּחָדָשׁ מִלִּפְנֵי הַפֶּסַח, וּמִלִּקְצֹר מִלִּפְנֵי הָעֹמֶר. וְאִם הִשְׁרִישׁוּ קֹדֶם לָעֹמֶר - הָעֹמֶר מַתִּירָן. וְאִם לָאו - אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבוֹא הָעֹמֶר הַבָּא: ב. הָאוֹכֵל מֵהֶם כַּזַּיִת מַצָּה בַּפֶּסַח יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. כַּזַּיִת חָמֵץ - חַיָּב

בְּהִכָּרֵת. נִתְעָרֵב אֶחָד מֵהֶם בְּכָל הַמִּינִים - הֲרֵי זֶה עוֹבֵר בַּפֶּסַח. הַנּוֹדֵר מִן הַפַּת וּמִן הַתְּבוּאָה - אָסוּר בָּהֶם, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵהֶן. וְחַיָּבִין בַּחַלָּה וּבַמַּעַשְׂרוֹת: ג. אֵלּוּ חַיָּבִין בַּחַלָּה וּפְטוּרִים מִן הַמַּעַשְׂרוֹת: הַלֶּקֶט, וְהַשִּׁכְחָה, וְהַפֵּאָה, וְהַהֶפְקֵר, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ, וּמוֹתַר הָעֹמֶר, וּתְבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תְּבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁלִישׁ - פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה: ד. אֵלּוּ חַיָּבִין בַּמַּעַשְׂרוֹת וּפְטוּרִין מִן הַחַלָּה: הָאֹרֶז, וְהַדֹּחַן, וְהַפַּרְגִּים, וְהַשְּׁמְשְׁמִין, וְהַקִּטְנִיּוֹת, וּפָחוּת מֵחֲמִשָּׁה רְבָעִים בַּתְּבוּאָה. הַסְּפָגִנִין, וְהַדִּבְשָׁנִין, וְהָאֶסְקְרִיטִין, וְחַלַּת הַמַּשְׂרֵת, וְהַמִּדְמָע - פְּטוּרִין מִן הַחַלָּה: ה. עִסָּה שֶׁתְּחִלָּתָהּ סְפָגְנִין וְסוֹפָהּ סְפָגְנִין - פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. תְּחִלָּתָהּ עִסָּה וְסוֹפָהּ סְפָגְנִין תְּחִלָּתָהּ סְפָגְנִין וְסוֹפָהּ עִסָּה - חַיֶּבֶת בַּחַלָּה. וְכֵן הַקְּנוּבְקָאוֹת חַיָּבוֹת: ו. הַמְּעִסָּה: בֵּית־שַׁמַּאי פּוֹטְרִין, וּבֵית־הִלֵּל מְחַיְּבִין. הַחֲלִיטָה: בֵּית־שַׁמַּאי מְחַיְּבִין, וּבֵית־הִלֵּל פּוֹטְרִין. חַלּוֹת־תּוֹדָה וּרְקִיקֵי־נָזִיר עֲשָׂאָן לְעַצְמוֹ - פָּטוּר. לְמֹכֵר בַּשּׁוּק - חַיָּב: ז. נַחְתּוֹם שֶׁעָשָׂה שְׁאוֹר לְחַלֵּק - חַיָּב בַּחַלָּה. נָשִׁים שֶׁנָּתְנוּ לְנַחְתּוֹם לַעֲשׂוֹת לָהֶן שְׁאוֹר, אִם אֵין בְּשֶׁל אַחַת מֵהֶן כַּשִּׁעוּר - פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה: ח. עִסַּת הַכְּלָבִים, בִּזְמַן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּה - חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וּמְעָרְבִין בָּהּ, וּמִשְׁתַּתְּפִין בָּהּ, וּמְבָרְכִין עָלֶיהָ, וּמְזַמְּנִין עָלֶיהָ, וְנַעֲשֵׂית בְּיוֹם־טוֹב, וְיוֹצֵא בָּהּ אָדָם יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. אִם אֵין הָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּה - אֵינָהּ חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וְאֵין מְעָרְבִין בָּהּ, וְאֵין מִשְׁתַּתְּפִין בָּהּ, וְאֵין מְבָרְכִין עָלֶיהָ, וְאֵין מְזַמְּנִין עָלֶיהָ, וְאֵינָהּ נַעֲשֵׂית בְּיוֹם־טוֹב, וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, מִטַּמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִין: ט. הַחַלָּה וְהַתְּרוּמָה - חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וָחֹמֶשׁ, וַאֲסוּרִים לַזָּרִים, וְהֵם נִכְסֵי כֹהֵן, וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה, וּטְעוּנִין רְחִיצַת יָדַיִם וְהַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ, וְאֵינָן נִטָּלִין מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא, אֶלָּא מִן הַמֶּקֶף וּמִן הַדָּבָר הַגָּמוּר. הָאוֹמֵר כָּל גְּרְנִי תְּרוּמָה וְכָל עִסָּתִי חַלָּה, לֹא אָמַר כְּלוּם, עַד שֶׁיְּשַׁיֵּר מִקְצָת:

חַלָּה פֶּרֶק ב

א. פֵּרוֹת חוּצָה־לָאָרֶץ שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ - חַיָּבִים בַּחַלָּה. יָצְאוּ מִכָּאן לְשָׁם: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב, וְרַבִּי עֲקִיבָא פּוֹטֵר: ב. עָפָר חוּצָה־לָאָרֶץ שֶׁבָּא בִּסְפִינָה לָאָרֶץ - חַיָּב בַּמַּעַשְׂרוֹת וּבַשְּׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתַי: בִּזְמַן שֶׁהַסְּפִינָה גּוֹשֶׁשֶׁת. עִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי־פֵרוֹת, חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וְנֶאֱכֶלֶת בְּיָדַיִם מְסֹאָבוֹת: ג. הָאִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת וְקוֹצָה חַלָּתָהּ עֲרֵמָה,

מִפְּנֵי שֶׁהִיא יְכוֹלָה לְכַסּוֹת עַצְמָהּ, אֲבָל לֹא הָאִישׁ. מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִסָּתוֹ בְּטָהֳרָה, יַעֲשֶׂנָּה קַבִּין, וְאַל יַעֲשֶׂנָּה בְּטֻמְאָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: יַעֲשֶׂנָּה בְּטֻמְאָה וְאַל יַעֲשֶׂנָּה קַבִּים, שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהוּא קוֹרֵא לַטְּהוֹרָה, כָּךְ הוּא קוֹרֵא לַטְּמֵאָה, לָזוֹ קוֹרֵא חַלָּה בַּשֵּׁם וְלָזוֹ קוֹרֵא חַלָּה בַּשֵּׁם, אֲבָל קַבִּים - אֵין לָהֶם חֵלֶק בַּשֵּׁם: ד. הָעוֹשֶׂה עִסָּתוֹ קַבִּים וְנָגְעוּ זֶה בָּזֶה, פְּטוּרִים מִן הַחַלָּה עַד שֶׁיִּשּׁוֹכוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הָרוֹדֶה וְנוֹתֵן לַסַּל, הַסַּל מְצָרְפָן לַחַלָּה: ה. הַמַּפְרִישׁ חַלָּתוֹ קֶמַח - אֵינָהּ חַלָּה, וְגֶזֶל בְּיַד כֹּהֵן, הָעִסָּה עַצְמָהּ - חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וְהַקֶּמַח - אִם יֵשׁ בּוֹ כַּשְּׁעוֹר, חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וַאֲסוּרָה לַזָּרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ; אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֶׂה וּקְפָשָׁהּ זָקֵן זָר. אָמַר לָהֶם: אַף הוּא קִלְקֵל לְעַצְמוֹ וְתִקֵּן לַאֲחֵרִים: ו. חֲמִשָּׁה רְבָעִים קֶמַח - חַיָּבִים בַּחַלָּה. הֵם וּשְׁאוֹרָן וְסָבָן וּמַרְסָנָן חֲמִשָּׁה רְבָעִים - חַיָּבִין. נִטַּל מַרְסָנָן מִתּוֹכָן וְחָזַר לְתוֹכָן - הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין: ז. שִׁעוּר הַחַלָּה, אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָעוֹשֶׂה עִסָּה לְעַצְמוֹ, וְהָעוֹשֶׂה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ - אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. נַחְתּוֹם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמֹכֵר בַּשּׁוּק, וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה לְמֹכֵר בַּשּׁוּק - אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. נִטְמֵאת עִסָּתָהּ שׁוֹגֶגֶת אוֹ אֲנוּסָה - אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. נִטְמֵאת מְזִידָה - אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׂכָּר: ח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נִטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא. כֵּיצַד? עִסָּה טְהוֹרָה וְעִסָּה טְמֵאָה, נוֹטֵל כְּדֵי חַלָּה מֵעִסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ וְנוֹתֵן פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה בָּאֶמְצַע, כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל מִן הַמַּקָּף. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין:

חַלָּה פֶּרֶק ג

א. אוֹכְלִין עֲרַאי מִן הָעִסָּה, עַד שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל בַּחִטִּים וְתִטַּמְטֵם בַּשְּׁעוֹרִים. גְּלִגְלָה בַּחִטִּים וְטִמְטְמָה בַּשְּׁעוֹרִים, הָאוֹכֵל מִמֶּנָּה חַיָּב מִיתָה. כֵּיוָן שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת הַמַּיִם, מַגְבַּהַּת חַלָּתָהּ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא שָׁם חֲמִשָּׁה רְבָעִים קֶמַח: ב. נִדְמְעָה עִסָּתָהּ עַד שֶׁלֹּא גְלִגְלָהּ - פְּטוּרָה, שֶׁהַמִּדְמָע פָּטוּר. וּמְשֶׁגְּלִגְלָהּ - חַיֶּבֶת. נוֹלַד לָהּ סְפֵק טֻמְאָה עַד שֶׁלֹּא גְלִגְלָהּ, תֵּעָשֶׂה בְּטֻמְאָה, וּמְשֶׁגְּלִגְלָהּ, תֵּעָשֶׂה בְּטָהֳרָה: ג. הִקְדִּישָׁהּ עִסָּתָהּ עַד שֶׁלֹּא גְלִגְלָהּ, וּפְדָאָתָהּ - חַיֶּבֶת. מְשֶׁגְּלִגְלָהּ, וּפְדָאָתָהּ - חַיֶּבֶת. הִקְדִּישָׁתָהּ עַד שֶׁלֹּא גְלִגְלָהּ, וְגִלְגְּלָהּ הַגִּזְבָּר, וְאַחַר־כָּךְ פְּדָאָתָהּ - פְּטוּרָה, שֶׁבִּשְׁעַת חוֹבָתָהּ הָיְתָה פְּטוּרָה: ד. כֵּיוֹצֵא בּוֹ: הַמַּקְדִּישׁ פֵּרוֹתָיו, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, וּפְדָאָן - חַיָּבִין. וּמְשֶׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעֲשְׂרוֹת, וּפְדָאָן - חַיָּבִין. הִקְדִּישָׁן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרוּ, וּגְמָרָן הַגִּזְבָּר, וְאַחַר־כָּךְ פְּדָאָן - פְּטוּרִין, שֶׁבִּשְׁעַת חוֹבָתָן הָיוּ פְּטוּרִין: ה. נָכְרִי שֶׁנָּתַן

לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לוֹ עִסָּה, פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה. נִתָּנָה לוֹ מַתָּנָה, עַד שֶׁלֹּא גִּלְגֵּל – חַיָּב. וּמִשֶּׁגִּלְגֵּל – פָּטוּר. הָעוֹשֶׂה עִסָּה עִם הַנָּכְרִי, אִם אֵין בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשִׁעוּר חַלָּה – פְּטוּרָה מִן הַחַלָּה: ו. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְהָיְתָה לוֹ עִסָּה, נַעֲשֵׂית עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר – פָּטוּר, וּמִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר – חַיָּב. וְאִם סָפֵק – חַיָּב, וְאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ חֹמֶשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַקְּרִימָה בַּתַּנּוּר: ז. הָעוֹשֶׂה עִסָּה מִן הַחִטִּים וּמִן הָאֹרֶז, אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם דָּגָן – חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וְיוֹצֵא בָהּ אָדָם יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח. וְאִם אֵין בָּהּ טַעַם דָּגָן – אֵינָהּ חַיֶּבֶת בַּחַלָּה, וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח: ח. הַנּוֹטֵל שְׁאוֹר מֵעִסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ עִסָּה שֶׁהוּרְמָה חַלָּתָהּ, אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר – מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאִם לָאו – מוֹצִיא חַלָּה אַחַת עַל הַכֹּל: ט. כֵּיוֹצֵא בּוֹ, זֵיתֵי מָסִיק שֶׁנִּתְעָרְבוּ עִם זֵיתֵי נְקוּף, עִנְבֵי בָצִיר עִם עִנְבֵי עוֹלֵלוֹת, אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר – מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאִם לָאו, מוֹצִיא תְּרוּמָה וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר לַכֹּל, וְהַשְּׁאָר מַעֲשֵׂר וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְפִי חֶשְׁבּוֹן: י. הַנּוֹטֵל שְׁאוֹר מֵעִסַּת חִטִּים וְנוֹתֵן לְתוֹךְ עִסַּת אֹרֶז, אִם יֵשׁ בָּהּ טַעַם דָּגָן – חַיֶּבֶת בַּחַלָּה. וְאִם לָאו – פְּטוּרָה. אִם־כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ הַטָּבֵל אוֹסֵר כָּל שֶׁהוּא, מִן בְּמִינוֹ. וְשֶׁלֹּא בְמִינוֹ, בְּנוֹתֵן טַעַם:

חַלָּה פֶּרֶק ד

א. שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁעָשׂוּ שְׁנֵי קַבִּין, וְנָגְעוּ זֶה בָּזֶה, אֲפִלּוּ הֵם מִמִּין אֶחָד – פְּטוּרִים. וּבִזְמַן שֶׁהֵם שֶׁל אִשָּׁה אַחַת, מִין בְּמִינוֹ – חַיָּב. וְשֶׁלֹּא בְמִינוֹ – פָּטוּר: ב. אֵיזֶה הוּא מִין בְּמִינוֹ: הַחִטִּים אֵינָן מִצְטָרְפוֹת עִם הַכֹּל, אֶלָּא עִם הַכֻּסְּמִין. הַשְּׁעוֹרִים מִצְטָרְפוֹת עִם הַכֹּל, חוּץ מִן הַחִטִּים. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: שְׁאָר הַמִּינִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה: ג. שְׁנֵי קַבִּים וְקַב אֹרֶז אוֹ קַב תְּרוּמָה בְּאֶמְצַע – אֵינָן מִצְטָרְפִין. דָּבָר שֶׁנִּטְלָה חַלָּתוֹ בְּאֶמְצַע – מִצְטָרְפִין, שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּב בַּחַלָּה: ד. קַב חָדָשׁ וְקַב יָשָׁן שֶׁנִּשְׁכוּ זֶה בָּזֶה, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יִטֹּל מִן הָאֶמְצַע, וַחֲכָמִים אוֹסְרִים, הַנּוֹטֵל חַלָּה מִן הַקַּב, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: חַלָּה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָהּ חַלָּה: ה. שְׁנֵי קַבִּין שֶׁנִּטְלָה חַלָּתוֹ שֶׁל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְשֶׁל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, חָזַר וַעֲשָׂאָן עִסָּה אַחַת, רַבִּי עֲקִיבָא פּוֹטֵר, וַחֲכָמִים מְחַיְּבִין; נִמְצָא חֻמְרוֹ קָלוֹ: ו. נוֹטֵל אָדָם כְּדֵי חַלָּה מֵעִסָּה שֶׁלֹּא הוּרְמָה חַלָּתָהּ, לַעֲשׂוֹתָהּ בְּטָהֳרָה, לִהְיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ וְהוֹלֵךְ חַלַּת דְּמַאי עַד שֶׁתִּסָּרֵחַ. שֶׁחַלַּת דְּמַאי נִטֶּלֶת מִן הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא וְשֶׁלֹּא מִן הַמֻּקָּף: ז. יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אֲרִיסִין לְנָכְרִים בְּסוּרְיָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב פֵּרוֹתֵיהֶם בַּמַּעֲשְׂרוֹת וּבַשְּׁבִיעִית, וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל פּוֹטֵר. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:

שְׁתֵּי חַלּוֹת בְּסוּרְיָא. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חַלָּה אֶחָת. אָחֲזוּ קִלּוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְקִלּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. חָזְרוּ לִנְהֹג כְּדִבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בִּשְׁתֵּי דְּרָכִים: ח. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ אֲרָצוֹת לַחַלָּה: מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד כְּזִיב - חַלָּה אֶחָת. מִכְּזִיב וְעַד הַנָּהָר וְעַד אֲמָנָה - שְׁתֵּי חַלּוֹת, אַחַת לָאוּר וְאַחַת לַכֹּהֵן. שֶׁל אוּר - יֵשׁ לָהּ שִׁעוּר, וְשֶׁל כֹּהֵן - אֵין לָהּ שִׁעוּר. מִן הַנָּהָר וְעַד אֲמָנָה וְלִפְנִים - שְׁתֵּי חַלּוֹת, אַחַת לָאוּר וְאַחַת לַכֹּהֵן. שֶׁל אוּר - אֵין לָהּ שִׁעוּר. וְשֶׁל כֹּהֵן - יֵשׁ לָהּ שִׁעוּר, וּטְבוּל יוֹם אוֹכְלָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ טְבִילָה. וַאֲסוּרָה לַזָּבִים וְלַזָּבוֹת לַנִּדָּה וְלַיּוֹלְדוֹת. וְנֶאֱכֶלֶת עִם הַזָּר עַל הַשֻּׁלְחָן, וְנִתֶּנֶת לְכָל כֹּהֵן: ט. וְאֵלּוּ נִתָּנִין לְכָל כֹּהֵן: הַחָרְמִים, וְהַבְּכוֹרוֹת, וּפִדְיוֹן־הַבֵּן, וּפִדְיוֹן פֶּטֶר־חֲמוֹר, וְהַזְּרוֹעַ, וְהַלְּחָיַיִם, וְהַקֵּבָה, וְרֵאשִׁית־הַגֵּז, וְשֶׁמֶן־שְׁרֵפָה, וְקָדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ, וְהַבְּכוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּבְּכוּרִים. כַּרְשִׁינֵי־תְרוּמָה, רַבִּי עֲקִיבָא מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: י. נִתְאַי אִישׁ תְּקוֹעַ הֵבִיא חַלּוֹת מִבֵּיתָר, וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. אַנְשֵׁי אֶלֶכְסַנְדְּרִיָא הֵבִיאוּ חַלּוֹתֵיהֶן מֵאֶלֶכְסַנְדְּרִיָא, וְלֹא קִבְּלוּ מֵהֶם. אַנְשֵׁי הַר צְבוֹעִים הֵבִיאוּ בִּכּוּרֵיהֶם קֹדֶם עֲצֶרֶת, וְלֹא קִבְּלוּ מֵהֶם, מִפְּנֵי הַכָּתוּב שֶׁבַּתּוֹרָה: (שְׁמוֹת כג, טז): "וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה": יא. בֶּן אַנְטִינוֹס הֶעֱלָה בְּכוֹרוֹת מִבָּבֶל - וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. יוֹסֵף הַכֹּהֵן הֵבִיא בִּכּוּרֵי יַיִן וָשֶׁמֶן - וְלֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. אַף הוּא הֶעֱלָה בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ, לַעֲשׂוֹת פֶּסַח קָטָן בִּירוּשָׁלַיִם - וְהֶחֱזִירוּהוּ, שֶׁלֹּא יִקָּבַע הַדָּבָר חוֹבָה. אַרְיסְטוֹן הֵבִיא בִּכּוּרָיו מֵאַפַּמְיָא וְקִבְּלוּ מִמֶּנּוּ, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: הַקּוֹנֶה בְּסוּרְיָא, כְּקוֹנֶה בְּפַרְוָר שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם:

סְלִיק מַסֶּכֶת חַלָּה

עָרְלָה פֶּרֶק א

פֶּרֶק א. הַנּוֹטֵעַ לִסְיָג וּלְקוֹרוֹת - פָּטוּר מִן הָעָרְלָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָמַר הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָג - הַפְּנִימִי חַיָּב, וְהַחִיצוֹן פָּטוּר: ב. עֵת שֶׁבָּאוּ אֲבוֹתֵינוּ לָאָרֶץ, מָצְאוּ נְטוּעַ - פָּטוּר. נָטְעוּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא כִּבְּשׁוּ - חַיָּב. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים - חַיָּב. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. הַנּוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת־הָרַבִּים, וְהַנָּכְרִי שֶׁנָּטַע, וְהַגַּזְלָן שֶׁנָּטַע, וְהַנּוֹטֵעַ בַּסְּפִינָה, וְהָעוֹלֶה מֵאֵלָיו חַיָּב בָּעָרְלָה: ג. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְהַסֶּלַע עִמּוֹ, שְׁטָפוֹ נָהָר וְהַסֶּלַע עִמּוֹ, אִם יָכוֹל לִחְיוֹת - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב. נֶעֱקַר הַסֶּלַע מִצִּדּוֹ, אוֹ שֶׁזִּעְזְעָתוּ הַמַּחֲרֵשָׁה, אוֹ שֶׁזִּעְזְעוּ וַעֲשָׂאוּ כֶּעָפָר, אִם יָכוֹל לִחְיוֹת - פָּטוּר. וְאִם לָאו - חַיָּב: ד. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שֹׁרֶשׁ פָּטוּר. וְכַמָּה יְהֵא הַשֹּׁרֶשׁ? רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בְּרְתּוֹתָא: כְּמַחַט שֶׁל מְתוֹן: ה. אִילָן

שֶׁנֶּעֱקַר וּבוֹ בְּרֵכָה, וְהוּא חָיֵה מִמֶּנָּה – חָזְרָה הַזְּקֵנָה לִהְיוֹת כַּבְּרֵכָה, הִבְרִיכָה שָׁנָה אַחַר שָׁנָה, וְנִפְסְקָה – מוּנָה מִשָּׁעָה שֶׁנִּפְסְקָה. סִפּוּק הַגְּפָנִים, וְסִפּוּק עַל־גַּבֵּי סִפּוּק, אַף־עַל־פִּי שֶׁהִבְרִיכָן בָּאָרֶץ – מֻתָּר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁכֹּחָהּ יָפֶה – מֻתָּר, וּמָקוֹם שֶׁכֹּחָהּ רָע – אָסוּר. וְכֵן בְּרֵכָה שֶׁנִּפְסְקָה וְהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת, אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם – אָסוּר: ו. נְטִיעָה שֶׁל עָרְלָה וְשֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּנְטִיעוֹת, הֲרֵי זֶה לֹא יִלְקֹט. וְאִם לָקַט – יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לִלְקֹט. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף יִתְכַּוֵּן לִלְקֹט וְיַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם: ז. הֶעָלִים, וְהַלּוּלָבִים, וּמֵי־גְּפָנִים, וּסְמָדַר – מֻתָּרִים בָּעָרְלָה וּבָרְבָעִי וּבַנָּזִיר, וַאֲסוּרִים בָּאֲשֵׁרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַסְּמָדַר אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּרִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַמַּעֲמִיד בִּשְׂרַף הָעָרְלָה – אָסוּר. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שָׁמַעְתִּי בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהַמַּעֲמִיד בִּשְׂרַף הֶעָלִים, וּבִשְׂרַף הָעִקָּרִים – מֻתָּר, בִּשְׂרַף הַפַּגִּים – אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵם פְּרִי: ח. עַנְקוֹקְלוֹת, וְהַחֲרָצַנִּים, וְהַזַּגִּים, וְהַתֶּמֶד שֶׁלָּהֶם, קִלְפֵּי רִמּוֹן וְהַנֵּץ שֶׁלּוֹ, קִלְפֵּי אֱגוֹזִים, וְהַגַּרְעִינִים – אֲסוּרִים בָּעָרְלָה, וּבָאֲשֵׁרָה, וּבַנָּזִיר, וּמֻתָּרִין בָּרְבָעִי. וְהַנּוֹבְלוֹת כֻּלָּן אֲסוּרוֹת: ט. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר נוֹטְעִין יִחוּר שֶׁל עָרְלָה, וְאֵין נוֹטְעִין אֱגוֹז שֶׁל עָרְלָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פְּרִי. וְאֵין מַרְכִּיבִין בְּכַפְנִיּוֹת שֶׁל עָרְלָה:

עָרְלָה פֶּרֶק ב

א. הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת־מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, הַחַלָּה וְהַבִּכּוּרִים – עוֹלִים בְּאֶחָד וּמֵאָה, וּמְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה, וְצָרִיךְ לְהָרִים. הָעָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם – עוֹלִים בְּאֶחָד וּמָאתַיִם, וּמְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה, וְאֵין צָרִיךְ לְהָרִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵינָן מְצָטָרְפִין. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְצָטָרְפִין בְּנוֹתֵן טַעַם, אֲבָל לֹא לֶאֱסֹר: ב. הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה, וְהָעָרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה. כֵּיצַד, סְאָה תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה, וְאַחַר־כָּךְ נָפְלוּ שְׁלֹשָׁה קַבִּין עָרְלָה, אוֹ שְׁלֹשָׁה קַבִּין כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם, זוֹ הִיא שֶׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה, וְהָעָרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה: ג. הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם, וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה, וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה. כֵּיצַד: סְאָה עָרְלָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאתַיִם, וְאַחַר־כָּךְ נָפְלָה סְאָה וְעוֹד עָרְלָה, אוֹ סְאָה וְעוֹד שֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם – זוֹ הִיא שֶׁהָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם, וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה, וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה: ד. כָּל הַמְחַמֵּץ וְהַמְתַבֵּל וְהַמְדַמֵּעַ בַּתְּרוּמָה וּבָעָרְלָה וּבִכְלְאֵי הַכֶּרֶם – אָסוּר. וּבֵית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים אַף מְטַמֵּא. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא, עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כַּבֵּיצָה: ה. דּוֹסְתַּאי אִישׁ כְּפַר יַתְמָה, הָיָה מִתַּלְמִידֵי בֵּית־שַׁמַּאי, וְאָמַר:

שָׁמַעְתִּי מִשַּׁמַּאי הַזָּקֵן שֶׁאָמַר: לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיִּהֵא בּוֹ כַּבֵּיצָה: ו. וּלְמָה אָמְרוּ: ׳כָּל הַמְחַמֵּץ וְהַמְתַבֵּל וְהַמְדַמֵּעַ׳ – לְהַחֲמִיר? מִין בְּמִינוֹ. לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר? מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. כֵּיצַד: שְׂאוֹר שֶׁל חִטִּים שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִסַּת חִטִּים, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, וּבֵין שֶׁאֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה – אָסוּר. אֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, בֵּין שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ – אָסוּר: ז. לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, כֵּיצַד: כְּגוֹן גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם עֲדָשִׁים, וְיֵשׁ בָּהֶם בְּנוֹתֵן טַעַם בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, וּבֵין שֶׁאֵין בָּהֶם לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, אָסוּר. אֵין בָּהֶם בְּנוֹתֵן טַעַם, בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה וּבֵין שֶׁאֵין בָּהֶם לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, מֻתָּר: ח. שְׂאוֹר שֶׁל חִלִּין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִסָּה, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְאַחַר־כָּךְ נָפַל שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה, אוֹ שְׂאוֹר שֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ – אָסוּר: ט. שְׂאוֹר שֶׁל חִלִּין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִסָּה וְחִמְּצָה, וְאַחַר־כָּךְ נָפַל שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה, אוֹ שְׂאוֹר שֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם, וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ – אָסוּר: י. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר: יא. שְׂאוֹר שֶׁל חִלִּין וְשֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִסָּה, לֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִמְּצוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין שֶׁנָּפַל אִסּוּר בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף – לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיִּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יב. יוֹעֶזֶר אִישׁ הַבִּירָה הָיָה מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי, וְאָמַר שָׁאַלְתִּי אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן, עוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח, וְאָמַר: לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר, עַד שֶׁיִּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יג. כֵּלִים שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא, וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, אוֹ שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַר הָרִאשׁוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַחַר הָאַחֲרוֹן: יד. שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם, שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִסָּה, לֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִמְּצוּ, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: טו. תַּבְלִין שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ בַּקְּדֵרָה, לֹא בָּאֲלוּ כְּדֵי לְתַבֵּל, וְלֹא בָּאֲלוּ כְּדֵי לְתַבֵּל, וְנִצְטָרְפוּ וְתִבְּלוּ, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: טז. חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי־קָדָשִׁים שֶׁל פִּגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים

מִינִין מִשֵּׁם אֶחָד, אֵינָן מִצְטָרְפִין: יא. שְׂאוֹר שֶׁל חִלִּין וְשֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִסָּה, לֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִמְּצוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין שֶׁנָּפַל אִסּוּר בַּתְּחִלָּה בֵּין בַּסּוֹף – לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיִּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יב. יוֹעֶזֶר אִישׁ הַבִּירָה הָיָה מִתַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי, וְאָמַר שָׁאַלְתִּי אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן, עוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח, וְאָמַר: לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר, עַד שֶׁיִּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יג. כֵּלִים שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא, וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, אוֹ שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַחַר הָרִאשׁוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַחַר הָאַחֲרוֹן: יד. שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם, שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִסָּה, לֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְלֹא בָּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחִמְּצוּ, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: טו. תַּבְלִין שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי־הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ בַּקְּדֵרָה, לֹא בָּאֲלוּ כְּדֵי לְתַבֵּל, וְלֹא בָּאֲלוּ כְּדֵי לְתַבֵּל, וְנִצְטָרְפוּ וְתִבְּלוּ, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים: טז. חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי־קָדָשִׁים שֶׁל פִּגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת, אָסוּר לַזָּרִים וּמֻתָּר לַכֹּהֲנִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים

שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד, אוֹ מִשְּׁלֹשָׁה אָסוּר, וּמִצְטָרְפִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד, אוֹ שְׁנֵי

וְלַכֹּהֲנִים: יז. בְּשַׂר קָדְשֵׁי־קָדָשִׁים וּבְשַׂר הַתַּאֲוָה, אָסוּר לַטְּמֵאִים וּמֻתָּר קָדָשִׁים־קַלִּים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם בְּשַׂר לַטְּהוֹרִים:

הלימוד מוקדש

לעילוי נשמת

סלביה סימה בת

מנחם מנדל ז"ל

נלב"ע כ"ד אייר

תשפ"ד

ת.נ.צ.ב.ה.

דְּמִסְטְרָהָא אִתְקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. וּבְגִין דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ דָּא מִשְׁנָה אִתְּתָא דְּהַהוּא נַעַר וְאִיהוּ (נ"א וְאִיהִי) שְׁפְחָה דְּשָׁכִינְתָּא. וְאִי זָכוּ יִשְׂרָאֵל אִיהִי עֵזֶר לוֹן בְּגָלוּתָא מִסְטְרָא דְּהֶתֵּר טָהוֹר כָּשֵׁר. וְאִי לָאו אִיהִי כְּנֶגְדּוֹ מִסְטְרָא דְּטָמֵא פָּסוּל אָסוּר. טָהוֹר הֶתֵּר כָּשֵׁר אִיהוּ יֵצֶר הַטּוֹב. פָּסוּל טָמֵא אָסוּר אִיהוּ יֵצֶר הָרָע. וְאִתְּתָא דְּאִית לָהּ דַּם טוֹהַר וְדַם נִדָּה מִסְטְרָא דְּמִשְׁנָה אִיהִי שַׁוְיָא לֵיהּ וְלָאו אִיהִי בַּת זוּגֵיהּ יְחוּדָא דִּילֵיהּ. דִּלֵּית יְחוּדָא עַד דְּעָרֵב רַב יִתְמָחוֹן מֵעָלְמָא. וּבְגִין דָּא (לעיל כו ע"ב) אִתְקְבַר מֹשֶׁה לְבַר מֵאַרְעָא קַדִּישָׁא. וּקְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ מִשְׁנָה אִיהִי וְלָא יָדַע גְּבַר יַת קְבוּרְתֵּיהּ עַד יוֹמָא הָדֵין. קְבוּרְתָּא דִּילֵיהּ מִשְׁנָה דְּשָׁלְטָא עַל מַטְרוֹנִיתָא דְּאִיהִי קַבָּלָה לְמֹשֶׁה. וּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא [דף כח ע"א] מִתְפָּרְשָׁא מִבַּעְלָהּ. בְּגִין דָּא (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וכו' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ דָּא אִיהוּ עַבְדָּא יְדִיעָא. וְשִׁפְחָה דָּא מִשְׁנָה. וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם דָּא עֵרֶב רַב, עַם נָבָל וְלֹא חָכָם. עוֹד פָּתַח וַאֲמַר.

וַיִּצֶר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וַוי לְעָלְמָא דְּאִנּוּן אַטִּימִין לִבָּא וּסְתִימִין עַיְינִין דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּרָזֵי דְּאוֹרַיְתָא וְלָא יְדָעִין. דְּוַדַּאי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ. וַאֲפִילּוּ בְּאִלֵּין דְּאִנּוּן נֶפֶשׁ חַיָּה לָא אִשְׁתְּכַח עֵזֶר בְּהוֹן לִשְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא וְלָא לְמֹשֶׁה דְּאִיהוּ עִמָּהּ. דִּבְכָל זִמְנָא דְּגָלַת שְׁכִינְתָּא לָא זָז מִנָּהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא מָאן יָהֵב עוֹבָדָא דְּאָדָם בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה. אֲמַר לֵיהּ בְּרִי וְאַנְתְּ אֲמַרְתְּ הָכֵי וְכִי לָא

אוֹלִיפַת (ישעיה מו) מַגִּיד מֵרֵאשִׁית אַחֲרִית. אֲמַר לֵיהּ הָכֵי הוּא וַדַּאי. וּבְגִין דָּא מֹשֶׁה לָא מִית וְאָדָם אִתְקְרֵי אִיהוּ. וּבְגִינֵיהּ אִתְּמַר בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר אֶלָּא כֻּלְּהוֹ כְּנֶגְדּוֹ. וְכֵן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְּמַר בֵּהּ וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר דְּאַפִּיק שְׁכִינְתֵּיהּ מִן גָּלוּתָא הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּדִיוּקְנֵיהּ מַמָּשׁ דְּאִתְּמַר בֵּהּ לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּהַהוּא זִמְנָא וַיַּפֵּל יי׳ אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם. יי׳ אֱלֹהִים אַבָּא וְאִמָּא. תַּרְדֵּמָה דָּא גָּלוּתָא דְּאִתְּמַר בֵּהּ (בראשית טו) וְתַרְדֵּמָה נֹפֶלֶת עַל אַבְרָם. אֲרָמֵי לֵיהּ עַל מֹשֶׁה וַיִּישָׁן. לֵית שֵׁינָה אֶלָּא גָּלוּתָא. וַיִּקַּח אַחַת מִצַּלְעוֹתָיו. מִצַּלְעוֹתָיו דְּמָאן. אֶלָּא מֵאִלֵּין עוֹלְמִין דְּמַטְרוֹנִיתָא נְטָלוּ אַבָּא וְאִמָּא חַד מִנַּיְהוּ וְאִיהוּ סִטְרָא חִוָּרָא. יָפֶה כַּלְּבָנָה. וַיִּסְגּוֹר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה דָּא בָּשָׂר דְּאִתְּמַר בֵּהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר בָּשָׂר דְּמֹשֶׁה סוּמָק. וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. וּבְגִין דָּא (שיר ו) יָפָה כַּלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה. דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר בָּעָאן לַאֲגָנָא בֵּהּ עֲלֵיהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיִּסְגֹּר ה׳ בַּעֲדוֹ. דָּבָר אַחֵר וַיִּסְגֹּר כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (לא ע"א) (שמות כה) לְעוּמַת הַמִּסְגֶּרֶת, מִסְגֶּרֶת מִתְקַיֶּמֶת, דְּבֵהּ מַטְרוֹנִיתָא (יחזקאל מו) יְהִיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה:

וַיִּבֶן יי׳ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע, הָכָא (תצא רפ ע"ב) אִתְרְמִיז רָזָא דְּיִבּוּם דַּאֲמָרוּ בֵּהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא בָּנָה שׁוּב לֹא יִבְנֶה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים כה) אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו. אֲבָל לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּמַר בֵּהּ וַיִּבֶן יי׳ אֱלֹהִים אַבָּא וְאִמָּא בָּנֵי לָהּ לְגַבֵּהּ הַדָּא הוּא דִּכְתִיב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם

ה'. ו' דְּאִיהוּ בֵּן י"ה אַבָּא וְאִמָּא. עֲלַייהוּ אִתְּמַר וַיִּבֶן יי' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וַיְבִיאֶהָ אֶל הָאָדָם אַייתֵי לֵיהּ לְגַבֵּי הַצֵּלָע דְּנָטִיל מִן ה' עוּלֵימָא דִּילֵהּ. וַעֲלָהּ אִתְּמַר (זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יי' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּבְגִין דָּא בְּטוּרָא דָּא יִתְבְּנֵי בֵּי מִקְדְּשָׁא עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא קַיֶּימָא (מ"י דף קי"ט) לְדָרֵי דָּרִין. וַעֲלֵיהּ אִתְּמַר (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן. דְּקַדְמָאָה אִתְבְּנֵי עַל יְדָא דְּבַר נָשׁ וְהַאי עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ. וְכֵן אִתְּמַר בְּמשֶׁה וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שמות כו) וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. צֶלַע וַדַּאי מִסְטְרָא דְּחֶסֶד חִוּור מִתַּמָּן אִתְקְרִיאַת סִיהֲרָא. וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה (תיקון כ"א וכ' ע"ב) בָּשָׂר דְּאִיהוּ סוּמָק מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה וְאִתְכְּלִיל בְּתַרְוַוייהוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא (שיר ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי דָּא שְׁכִינְתָּא נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִתְּמַר בַּה זֹאת הַפַּעַם וגו' אֲנָא יְדַעְנָא דְּאִיהִי עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. לְזֹאת וַדַּאי יִקָּרֵא אִשָּׁה מִסִּטְרָא עִלָּאָה דְּאִיהִי אִמָּ"א. כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹאת מִסִּטְרָא דְּאַבָּ"א דְּאִיהוּ י'. וְכֵן מֹשֶׁה בְּדִיוּקְנָא דִּילֵיהּ לְתַתָּא. בְּהַהוּא זִמְנָא יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל כָּל חַד וְחַד לְבַת זוּגֵיהּ. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב (יחזקאל לו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וּכְתִיב (יואל ג) וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וגו' וְאִלֵּין [דף כח ע"ב] אִנּוּן נִשְׁמָתִין חַדְתִּין דַּעֲתִידִין לְמֶהֱוֵי עַל יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל נְשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף

וְאָז הַחֲדָשׁוֹת יָבוֹאוּ. בְּהַהוּא זִמְנָא מִתְעַבְּרִין עֶרֶב רַב מֵעָלְמָא, וְאִתְּמַר בְּיִשְׂרָאֵל וּבְמֹשֶׁה כָּל חַד בְּבַת זוּגַיְיהוּ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ. דְּאִתְעַבַּר עֶרְוָה מֵעָלְמָא דְּאִלֵּין אִנּוּן דְּגָרְמוּ גָּלוּתָא עֶרֶב רַב וַדַּאי. וַעֲלַייְהוּ אִתְּמַר. וְהַנָּחָשׁ הָיוּ עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וגו׳ עָרוּם לְרַע מִכָּל חֵיוָן דְּאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי עכו״ם. וְאִנּוּן בְּנוֹי דְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי דְּפַתִּי לְחַוָּה. וְעֶרֶב רַב וַדַּאי אִנּוּן הֲווֹ זוּהֲמָא דְּאַטִּיל נָחָשׁ בְּחַוָּה. וּמֵהַהִיא זוּהֲמָא נָפַק קַיִן וְקָטַל לְהֶבֶל רוֹעֵה צֹאן דְּאִתְּמַר בֵּהּ בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר בְּשַׁגַּם זֶה הֶבֶל. בְּשַׁגַּ״ם וַדַּאי אִיהוּ מֹשֶׁ״ה וְקָטִיל לֵיהּ וְאִיהוּ הַוָּה בְּרָא בּוּכְרָא דְאָדָם. וְעִם כָּל דָּא מֹשֶׁה בְּגִין לְכַסָּאָה עַל עֶרְיָיתָא דַּאֲבוּהִי נְטַל בַּת יִתְרוֹ דְּאִתְּמַר בֵּהּ (שופטים א) וּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה, וְהָא אוֹקְמוּהָ אַמַּאי אִתְקְרֵי קֵינִי שֶׁנִּפְרַד מִקַּיִן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שם ד) וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְרַד מִקַּיִן. וּלְבָתַר בָּעָא לְאַהֲדָרָא עֶרֶב רַב בִּתְיוּבְתָּא לְכַסָּאָה עֶרְיָיתָא דַּאֲבוּהִי. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה, וַאֲמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִגּוֹ בִּישָׁא אִנּוּן, תִּסְתַּמַּר מִנַּיְיהוּ. אִלֵּין אִנּוּן חוֹבָה דְּאָדָם דַּאֲמַר לֵיהּ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ. אִלֵּין אִנּוּן חוֹבָה דְּמֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל וּבְגִינַיְיהוּ גָּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא וְאִתְּתָרְכוּ מִתַּמָּן הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. וְאָדָם יִשְׂרָאֵל וַדַּאי. וּמֹשֶׁה בְּגִינַיְיהוּ אִתְּתָרַךְ מֵאַתְרֵיהּ וְלָא זָכָה לְמֵיעַל בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. דִּבְגִינַיְיהוּ עָבַר מַאֲמַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְחָב בַּסְּלַע דְּמָחָא בֵּיהּ דְּלָא אֲמַר לֵיהּ אֶלָּא (במדבר כ) וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע וְאִנּוּן גָּרְמוּ. וְעִם כָּל דָּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה הקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

מְצָרְפָה לְמַעֲשֶׂה דְּאִיהוּ לָא קָבִיל לוֹן וְיָהֵיב בְּהוֹן אוֹת בְּרִית אֶלָּא לְכַסָּאָה עֲרַיְיתָא דַּאֲבוּהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ (שם יד) וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ. וּבְגִינַיְיהוּ אָמַר (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרִי דְּאִנּוּן מִזַּרְעָא דַּעֲמָלֵק דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (דברים כה) תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק וְאִנּוּן גַּרְמָא לְתַבְּרָא תְּרִין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּמִיָּד. וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ יִשְׂרָאֵל כִּי עֲרוּמִים הֵם בְּטוּנָא דְּמִצְרַיִם דַּהֲווֹ בִּלָּא אוֹרַיְיתָא וְאִתְּמַר בְּהוֹ (יחזקאל טז) וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה. וְאִיּוֹב בְּגִין דָּא אָמַר ב' זְמַנֵּי (איוב א) עָרוֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אָשׁוּב שָׁמָּה. מַה דַּהֲוָה מֹשֶׁ"ה אִתְהַפַּךְ לְעֶרֶב רַב לְשַׁמֵּ"ה וְלִשְׁנֵינָה. אָשׁוּב שָׁמָּה הָכָא רְמִיז דַּעֲתִיד לְאִתְחַזְּרָא בֵּינַיְיהוּ בְּגָלוּתָא בַּתְּרָאָה וְאָזֵיל בֵּינַיְיהוּ לְשַׁמֵּ"ה וְאִיהוּ אָמַר (שם) ה' נָתַן וַה' לָקָח יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ. וּבְזִמְנָא דְּאִתְבְּרוּ תְּרִין לוּחִין דְּאוֹרַיְיתָא. וְאוֹרַיְיתָא דְּע"פ אִתְּמַר בְּהוֹן וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה. אִתְכַּסּוּ בְּכַמָּה קְלִיפִין מֵעֶרֶב רַב בְּגִין כִּי עֵרוֹמִים הֵם דְּלָא יִתְגַּלֵּי עֲרַיְתַיְיהוּ. וְכִסּוּיָא דִּילְהוֹן כַּנְפֵי צִיצִית וּרְצוּעִין דִּתְפִילִין. עֲלַיְיהוּ אִתְּמַר. וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם. אֲבָל לְגַבֵּי צִיצִיּוֹת וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרוֹת דָּא אִיהוּ (תהלים מה) חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר. וְדָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם קמט) רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וגו'. דָּא הוּא וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרוֹת:

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וגו' כַּד קְרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינַי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (דברים ד) הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וגו' וְעֶרֶב רַב מִיתוּ. וְאִנּוּן הַוּוּ דַּאֲמָרוּ

לְמשֶׁה (שמות כ) וְאַל יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת וְאַשְׁפָּחוּ אוֹרַיְתָא. וְאִלֵּין אִנּוּן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה בְּגִין דְּאִנּוּן מִסְטְרָא דְּהַהוּא חִוְיָא דְּאִתְמַר בֵּהּ אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה. וְהָא כַּמָּה עִרְבּוּבִין אִנּוּן בִּישִׁין בְּעִירָן וְחִיוָן. אֲבָל אִית עִרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּנָחָשׁ. וְאִית עִרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּאוּמֵי עוֹבְדֵי עכו"ם דְּדָמוּ לְחִיוָן וּבְעִירָן דְּחַקְלָא. וְאִית עִרְבּוּבְיָא מִסְטְרָא דְּמַזִּיקִין דְּנִשְׁמָתָן [דף כט ע"א] דְּחַיָּיבָיָא אִנּוּן מַזִּיקִין דְּעָלְמָא מַמָּשׁ. וְאִית עִרְבּוּבְיָא דְּשֵׁדִים וְרוּחִין וְלִילִין וְכֻלָּא מְעוֹרָבְבִין בְּיִשְׂרָאֵל. וְלָא אִית בְּכֻלְּהוּ לַטְיָיא כַּעֲמָלֵק דְּאִיהוּ חִוְיָא בִּישָׁא אֶל אַחֵר. אִיהוּ גָּלוּי לְכָל עֲרַיִין דְּעָלְמָא רוֹצֵחַ אִיהוּ וּבַת זוּגֵיהּ סַם מָוֶת עֲבוֹדָה זָרָה. וְכֻלָּא סמא"ל. וְאִית סמא"ל וְאִית סמא"ל, וְלָאו כֻּלְּהוּ שָׁוְיין. אֲבָל הַהוּא סִטְרָא דְּחִוְיָא אִיהוּ לַטְיָיא עַל כֻּלָּא. וַיִּקְרָא יי׳ אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה. הָכָא רְמִיז לֵיהּ דַּעֲתִיד לְחָרְבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא וּלְמִבְכֵּי בָּהּ אֵיכָה. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (איכה א) אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד א"י כ"ה. וּלְזִמְנָא דַּאֲתֵי עַתִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַעֲרָא כָּל זִינִין בִּישִׁין מֵעָלְמָא כְּדִכְתִיב (ישעיה כה) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח. כְּדֵין תָּב כֻּלָּא לְאַתְרֵיהּ כְּדִכְתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי׳ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

בְּרֵאשִׁית תָּנִינָן כָּל שְׁלֹמֹה דְּאִתְמַר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים בְּמַלְכָּא דְּשַׁלְמָא דִּילֵיהּ. בְּמֶלֶךְ (ס"א בְּנוּקְבֵי מַלְכָּא) סְתָם בְּנוּקְבָא. מְלָה (נ"א מֶלֶךְ) תַּתָּאָה בְּעַלְאָה. וְרָזָא דְמִלָּה דִּירָתָא תַּתָּאָה לְעַלְאָה תַּרְוַוייהוּ כְּחַד. וְהַיְנוּ בַּי"ת דִּכְתִיב (האזינו רצא א) (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. כְּתִיב (שיר ג) אַפִּרְיוֹן

עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. אַפְרְיוֹן דָּא תִּקוּנָא דְּעַלְמָא תַּתָּאָה מֵעַלְמָא עִלָּאָה. דְּעַד לָא בָּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא הֲוָה סָתִים שְׁמֵיהּ בֵּהּ וְהַוָּה הוּא שְׁמֵיהּ סָתִים בְּגַוֵּיהּ חָד, וְלָא קַיְימָא מִלָּה וְהוּא הֲוָה בִּלְחוֹדוֹי עַד דְּסָלִיק בִּרְעוּתָא (דְּמַחְשָׁבָה לְקַיְימָא כְּלָא בְּמָטוֹן דְּסִמִיטָרָא) לְמִבְרֵי עָלְמָא וַהֲוָה רָשִׁים וּבָנֵי וְלָא קַיְימָא, עַד דְּאִתְעַטַּף בְּעִטּוּפָא חַד דְּזִיהֲרָא (עִלָּאָה דְּמַחְשָׁבָה) וּבָרָא עָלְמָא (נ"א יְמִינָא דְּעָלְמָא קַדְמָאָה) (נ"א שָׁמַיִם). וְאַפִּיק (אִילָנִין) אִילָנִין עִלָּאִין רַבְרְבִין מֵהַהוּא נְהוֹרָא (וְזִיוָא רַבָּא) זִיהֲרָא עִלָּאָה (נ"א חַד דְּזָהַר יְמִינָא עִלָּאָה), וְשַׁוֵּי רְתִיכוֹי עַל תְּרֵין וְעֶשְׂרִין אַתְוָון רְשִׁימִין אִתְגְּלִיפוּ בְּעַשַׂר אֲמִירָן וְאִתְיַיְשְׁבוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן. וּכְתִיב (ויצא קסב ב) (תהלים קד) אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע (דָּא מְאִלֵּין עָבֵד הַהוּא אַפְרְיוֹן) עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, לוֹ לְגַרְמֵיהּ, לוֹ לְתִקוּנֵיהּ, לוֹ לְאַחְזָאָה יְקָרָא עִלָּאָה. לוֹ לְאוֹדָעָא דְּאִיהוּ חַד וּשְׁמֵיהּ חַד כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (זכריה יד) יִהְיֶה יהו"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד וּכְתִיב (תהלים פג) וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ יי' לְבַדֶּךָ. בְּמָטוֹן דְּקַלְפּוֹי. קַסְטוֹרִין יְדִיעָא. נָטִיף לְסִטְרָא דָּא לְעֵילָּא. נָטִיף לִימִינָא. סְטָא לִשְׂמָאלָא. נָחִית לְתַתָּא. וְכֵן לְאַרְבַּע זָוְיִין. מַלְכוּ אִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא וְתַתָּא וּלְאַרְבַּע זָוְיִין לְמֶהֱוֵי חַד. נַהֲרָא עִלָּאָה נָחִית לְתַתָּא. וְעָבֵד לֵיהּ יַמָּא רַבָּא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא. דְּהָא הוּא כָּנִישׁ כְּלָא וְשָׁאִיב לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שיר ב) אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים. וְאֵין שָׁרוֹן אֶלָּא אַתַּר יַמָּא רַבָּא דְּשָׁאִיב כָּל מֵימִין דְּעָלְמָא דְּאַפִּיק וְשָׁאִיב וְנָהִיר וְעָאלִין בֵּהּ. בְּגִינֵי כַּךְ דָּא אַפִּיק וְדָא שָׁאִיב, נָהִיר דָּא בְּדָא בְּאוֹרְחִין יְדִיעָן (נַחֲלַיָּא כֻּלָּן

עִלָּוֵיהּ). וּכְדֵין עַלַּיְיהוּ כְּתִיב (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַּיִת. וְעַל דָּא בֵּית בְּרֵאשִׁית. (נ"א וְעַל דָּא בַּיִת דְּעָלְמָא מֶלֶךְ סְתָם) (בַּיִת עִלָּאָה אִתְבְּנֵי בְּחָכְמָה. וְכֵן תַּתָּאָה אוֹף הָכֵי). אֲבָל בֵּיתָא עִלָּאָה רַבְרְבָא יְשׁוּבָא דְּעָלְמָא. מֶלֶךְ סְתָם בֵּיתָא תַּתָּאָה. (תהלים סג) וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים, (כַּד אַתְעַר גְּבוּרָה) עִלָּאָה לְאַחְדָּא בַּהּ תְּחוֹת רֵישֵׁיהּ וּלְקַרְבָא לֵיהּ בְּחֶדְוָה לְמֶהֱוֵי כְּלָא חַד. וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים חֵידוּ נְהוֹרָא דְּאַפִּיק (נ"א בְּנְהוֹרָא) (דְּנַהֲרָא) דְּנָפִיק בְּחַד שְׁבִילָא טָמִיר וְגָנִיז וְעַיֵּיל בַּהּ (ב' תְּרִין) [בְּתְרִין] דְּאִנּוּן חַד וְעַל דָּא עָלְמָא אִשְׁתַּכְלַל בְּקִיּוּמָא שְׁלִים. וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים עָלְמָא (נ"א נַהֲרָא עִלָּאָה) תַּתָּאָה חֶדֵי בְּעָלְמָא עִלָּאָה (נ"א סְתִימָא הַהוּא דְּשַׁדַּר) עַמִּיקָא (חֲדוּ דְּנָגִיד וְנָפִיק בְּאָן אֲתַר חֶדֵי. בֵּאלֹהִים. בַּהּ חֶדֵי. בַּהּ שַׁדַּר) חַיִּים לְכֹלָּא. חַיֵּי מַלְכָּא אִקְרוֹן. דָּא עִקָּרָא [דף כט ע"ב] דְּבֵיתָא. בֵּיתָא דָּא בְּנֵי בֵּיתָא דְּעָלְמָא. וּבְנֵי עָלְמָא. וְדָא הוּא בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים ב' רֵאשִׁית. רֵאשִׁית חָכְמָה כַּד כְּנִישׁ כְּלָא לְגַוֵּיהּ וְאִתְעֲבִיד יַמָּא רַבָּא לְשָׁאֲבָא כְּלָא. יַמָּא דְּקָאפוּ מֵימוֹי. שָׁאִיב כָּל מֵימִין דְּעָלְמָא. וְכָנִישׁ לוֹן לְגַוֵּיהּ. וּמַיִין אָזְלִין וְשָׁאטִין וְאִשְׁתָּאֲבָן בַּהּ. וְדָא נָפִיק מִגּוֹ עִלָּאָה. וְסִימָנֵיהּ דְּרָזָא דָּא (איוב לח) מִבִּטְנָן מִי יָצָא הַקֶּרַח דְּמֵימוֹי גְּלִידִין בַּהּ לְשָׁאֲבָא אָחֳרָנִין. הַאי קֶרַח (לקמן נב א) יַמָּא דְּקָפָא לָא נַגְדִּין מֵימוֹי. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּתוּקְפָּא דְּדָרוֹם מְטֵי לְגַבֵּיהּ וּמַקְרִיב לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. כְּדֵין מַיָּא דַּהֲווֹ גְּלִידִין בְּסִטְרָא דְּצָפוֹן מִשְׁתָּרָן וְנַגְדִּין. דְּהָא מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן גְּלִידֵי מַיָּא וּמִסִּטְרָא דְּדָרוֹם מִשְׁתָּרָן. וְנַגְדִּין לְאַשְׁקָאָה כָּל אִנּוּן חֵיוָת בָּרָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קד) יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׁדַי וגו' וְאִלֵּין אִקְרוֹן הָרֵי

בָּתַּר טוּרִין דִּפְרוֹדָא. דִּכְלֵהוֹ מִשְׁתַּקְיָין כַּד סִטְרָא דְּדָרוֹם שָׁארֵי לְקָרְבָא בַּהֲדֵיהּ. וּכְדֵין מַיָּא נָגְדִין. וּבְחֵילָא דָּא עִלָּאָה דְּנָגִיד כֻּלָּא הֲווֹ בִּרְבוּ בְּחֵדוּ. כַּד מַחֲשָׁבָה סָלִיק בִּרְעוּ (דְּחֶדְוָה) מִטְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. מָטֵי (וְאִתְנְגִיד) מִגַּוֵּיהּ חַד נָהָר. (כְּתִרָא טְמִירָא) וְכַד מִתְקָרְבִין דָּא בְּדָא בְּחַד שְׁבִיל דְּלָא יְדִיעַ לְעֵילָּא וְתַתָּא וְהָכָא הוּא רֵאשִׁיתָא דְּכֹלָּא. וּב׳ מֶלֶךְ סְתָם מֵהַאי רֵאשִׁיתָא אִשְׁתַּכְלֵל וְדָמֵי דָּא לְדָא, (וּבְחֵילָא דָּא) בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם, (סְתָמָא נְקוּדָה סְתִימָא דְּנָגְדִין מֵימוֹי וְנָפְקִין בְּרָא) (נ״א בָּתַר דְּנָפְקִין בְּדָא) (ונ״א נַהֲרָא דְּנָפִיק בְּה״א עִלָּאָה) (ונ״א נְהוֹרָא דְּנָגִיד וְאַפִּיק בְּדָא) וְאַפִּיק קוֹל מִגַּוֵּיהּ. וְדָא אִקְרֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר. וְהָיְינוּ בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם (וְאִיהוּ) דְּאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר (נ״א וְאִיהוּ הַשּׁוֹפָר). וְשָׁמַיִם שַׁלִּיטִין בְּחֵיֵּי הַמֶּלֶךְ עִלָּאָה עַל אַרְעָא. וְסִימָנִיךְ בֶּן יְשֵׁי חַ״י עַל הָאֲדָמָה. דְּחַיִּים תַּלְיָין בְּבֶן יְשֵׁי. (וּבְוָא״ו נָגְדִין לֵיהּ). וּבְהוּ שַׁלִּיט בְּכֹלָּא. וְאַרְעָא מִינֵּיהּ אִתְזַנַּת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ. וָא״ו דְּאִתּוֹסַף לְשַׁלְטָאָה בְּמִזּוֹנֵי עַל אַרְעָא. א״ת לְעֵילָּא וְהוּא חֵילָא דִּכְלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון דְּאַפִּיק א״ת א׳ ת׳ אֱלֹהִים דָּא וַיְהִיב לַשָּׁמַיִם כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שיר ג) בְּעַטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ. וְהָיְינוּ אֶת הַשָּׁמַיִם לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא וּלְחַבְּרָא לוֹן דָּא בְּדָא לְאִתְקַיְּמָא כַּחֲדָא בְּאִנּוּן חַיֵּי מַלְכָּא מֶלֶךְ סְתָם לְאִתְזַנָּא מִינֵּיהּ שָׁמַיִם. וְאֶת הָאָרֶץ חִבּוּרָא דְּדִכַּר וְנוּקְבָא דְּאִתְגְּלִיפוּ בְּאַתְוָן רְשִׁימִין. וְחַיֵּי מַלְכָּא דְּאִתְנְגִידוּ מִן שְׁמַיָּא דְּשָׁמַיִם נַגְדִין לוֹן לְקַיְּמָא אַרְעָא וְכָל אִכְלוּסִין דִּילָהּ. וְרָזָא דְּאֱלֹהִים עִלָּאָה עֲבַד שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְקִיּוּמָא. וְאַפִּיק לוֹן

כַּחֲדָא בְּחֵילָא דְּלְעֵילָא רֵאשִׁיתָא דִּכְלָא. כְּגַוְנָא דָּא רָזָא עִלָּאָה נָחִית לְתַתָּא. וְהַאי בְּתַרְאָה עָבֵד שָׁמַיִם וְאָרֶץ לְתַתָּא. וְרָזָא דִּכְלָא ב' תְּרִין עָלְמִין נִינְהוּ וּבְרָאוּ עָלְמִין. דָּא עָלְמָא עִלָּאָה וְדָא עָלְמָא תַּתָּאָה. דָּא כְּגַוְנָא דְּדָא. דָּא בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְדָא בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְעַל דָּא ב' תְּרִין עָלְמִין נִינְהוּ. דָּא אַפִּיק תְּרִין עָלְמִין. וְדָא אַפִּיק תְּרִין עָלְמִין, וְכִלָּא בְּחֵילָא דְּרֵאשִׁית עִלָּאָה. נָחִית עִלָּאָה בְּתַתָּאָה וְאִתְמַלְיָא בְּאַרַח דְּחַד דַּרְגָּא דְּשָׁרֵי עֲלָהּ. כְּגַוְנָא דְּהַהוּא שְׁבִיל סָתִים וְטָמִיר וְגָנִיז לְעֵילָא. בַּר דְּחַד שְׁבִיל דַּקִּיק. וְחַד אֹרַח. הַהוּא דְּלְתַתָּא אֹרַח כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (משלי ד) וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נוֹגַהּ. וְהַהוּא דְּלְעֵילָא שְׁבִיל דַּקִּיק כְּדִכְתִיב (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט. וְרָזָא דִּכְלָא (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה. וּכְתִיב (תהלים עז) בַּיָּם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים. עָלְמָא עִלָּאָה כַּד אִתְמַלְיָא וְאִתְעַבְּרָא כְּנוּקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא אַפִּיקַת תְּרִין בְּנִין כְּחַד דְּכַר וְנוּקְבָא וְאִנּוּן שָׁמַיִם וָאָרֶץ כְּגַוְנָא עִלָּאָה. מִמֵּימוֹי דִּשְׁמַיָּא אִתְּזַן אַרְעָא וּמֵימוֹי אִשְׁתַּדָּן בְּגַוָּהּ, אֶלָּא דְּעִלָּאֵי דְּכַר וְתַתָּאֵי נוּקְבָא. וְתַתָּאֵי מִן דְּכוּרָא אִתְּזָנָן. וּמַיִין תַּתָּאִין קָרָאן לְעִלָּאִין כְּנוּקְבָא דְּפִתְיָחָא לְדְכוּרָא וְשָׁדַת מַיָּא לָקֳבֵל מַיָּא דְּדְכוּרָא לְמֶעְבַּד זַרְעָא. וְנוּקְבָא מִן דְּכוּרָא אִתְּזָנַת. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וְאֶת הָאָרֶץ בְּתוֹסֶפֶת וי"ו כְּמָה דְּאִתְּמַר. כְּתִיב (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה וגו'. אַתְוָון אִתְחֲקָקוּ [דף ל ע"א] בְּעוֹבָדָא דִּכְלָא. בְּעוֹבָדָא דְּעִלָּאָה וּבְעוֹבָדָא דְּתַתָּאָה. לְבָתַר אִתְרְשִׁימוּ אַתְוָון וְאִתְחֲקָקוּ בַּקְּרָא. ב' בְּרֵאשִׁית בָּרָא. א' אֱלֹהִים אֵת. ב' רֵאשִׁית בָּרָא וַדַּאי. כְּמָה דְּאִתְּמַר בי"ת בָּרָא וַדַּאי בְּחֵילָא

עִלָּאָה. ב' נוּקְבָא. א' דְּכַר. כְּמָה דְּב' בְּרָא וַדַּאי בְּחֵילָא דִּלְעֵילָא. הָכֵי א' אַפִּיק אַתְוָון [הַשָּׁמַיִם] כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵתִין אַתְוָון. ה' אַפִּיק שָׁמַיִם לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִּין (נ"א וּלְאַשְׁקָאָה) וּלְאַשְׁרָשָׁא לֵיהּ. וְאֶת הָאָרֶץ. ו' אַפִּיק הָאָרֶץ לְמֵיהַב לָהּ מְזוֹנָא וּלְאַתְקָנָא לָהּ וּלְמֵיהַב לָהּ סִפּוּקָא דְּאִתְחַזֵּי לָהּ. וְאֶת הָאָרֶץ, דְּנָטִיל וָא"ו אֶ"ת כְּלָלָא דְּעֶשְׂרִין וּתְרֵין אַתְוָון וּמִתְּזַן אַרְעָא. וְאַרְעָא כְּלִיל לוֹן לְגַוָּוהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. וְהַיְינוּ רָזָא וְאֶת הָאָרֶץ. דְּכְנִישׁ כֹּלָּא לְגַוָּוהּ וְקַבִּילַת לוֹן הָאָרֶץ נְטָלָא הָאָרֶץ. וְאֶ"ת דָּא שָׁמַיִם וְאָרֶץ כַּחֲדָא. אֶ"ת הַשָּׁמַיִם רָזָא דְּשָׁמַיִם וְאָרֶץ כַּחֲדָא. וְקַבִּילַת לוֹן לְאִתְזָנָא. מָטוֹן מִלָּה בְּקוּלְפּוֹי שְׁכִיחִי. קוֹסְטְרָא דְּקוּטְרָא בְּאַרְעָא שְׁכִיחַ. כַּד אֵשָׁא דְּמִלַּהֲטָא נָגִיד וְאִתְעַר מִשְּׁמָאלָא אֲחִיד בָּהּ וְסַלְקָא תְּנָנָא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ. דָּא אֵשָׁא וְדָא תְּנָנָא. וּכְתִיב (שם) וְאֶת הָהָר עָשֵׁן. מִגּוֹ דְּאֵשָׁא כַּד נָחֵית אֲחִידָן דָּא בְּדָא תְּנָנָא בְּאֵשָׁא. וּכְדֵין בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא קַיְימָא כֻּלָּא. וְהַיְינוּ רָזָא (ישעיה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ. וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם. בְּחֵילָא דִּימִינָא לְעֵילָא. כִּי הַאי גַּוְונָא אִתְעֲבִידוּ שְׁמַיָּא דְּאִיהוּ דְּכַר. וּדְכַר מִסִּטְרָא דִּימִינָא קָא אָתֵי וְנוּקְבָא מִסִּטְרָא דִּשְׂמָאלָא. (לעיל א ע"ב) (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. עַד הָכָא אִסְתַּלְקוּ מִלִּין דְּלָא לְשָׁאֲלָא בְּדִלְעֵילָא. דְּחָכְמָה אִשְׁתַּכְלִיל מֵאַיִן וְלָא קַיְימָא לְשָׁאֲלָא דְּסָתִים וְעָמִיק לֵית דְּיֵקוּם בֵּהּ. כֵּיוָן דְּאִתְפַּשַּׁט נְהוֹרָא עַמִּיקָא נְהוֹרֵיהּ קַיְימָא בְּשָׁאֲלְתָּא אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ סָתִים מִכֹּלָּא דִּלְתַתָּא. וְקָרָאן לֵיהּ עַל פּוּם שְׁאֵילְתָּא מִי. מִי בָרָא

אֱלֹה. וְהַיְנוּ רָזָא דְּקַאֲמַרְן (לקמן פה ע"ב) (איוב לח) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקָּרַח. מִבֶּטֶן מִי וַדַּאי (יָצָא הַקָּרַח) הַהוּא דְּקַיְימָא לִשְׁאֵלְתָּא. וְלֵית לְשָׁאֲלָא מַה לְעֵילָא מַה לְתַתָּא. אֶלָּא לְשָׁאֲלָא אֲתַר דְּנַפְקָן לְמִנְדַּע. וְלָא לְמִנְדַּע לֵיהּ. דְּהָא לָא יָכְלִין. אֶלָּא קַיְימָא לִשְׁאֵלְתָּא וְלָא לְמִנְדַּע בֵּהּ. בְּרֵאשִׁית ב׳ רֵאשִׁית. רֵאשִׁית מַאֲמָר הוּא. אוֹ נִימָא דִּבְרֵאשִׁית אִיהוּ מַאֲמָר. אֶלָּא עַד לָא נָפֵיק וְאִתְפַּשַּׁט חֵילֵיהּ (לעיל טו ע"ב) וְכֻלָּא סָתִים בֵּהּ. בְּרֵאשִׁית אִיהוּ וּמַאֲמָר אִיהוּ. כֵּיוָן דְּנָפֵיק וְאִתְפַּשַּׁט מִנֵּיהּ חֵילִין, רֵאשִׁית אִקְרֵי וְהוּא מַאֲמָר בִּלְחוֹדוֹי. מ״י שְׁאֵילְתָּא הַהוּא דְּבָרָא אֱלֹה. לְבָתַר כַּד אִתְפַּשַּׁט וְאִשְׁתַּכְלַל אִתְעֲבִיד י״ם וּבָרָא לְתַתָּא. וְכֻלָּא עֲבִיד כְּהַהוּא גַּוְונָא מַמָּשׁ דִּלְעֵילָא. דָּא לָקְבֵל דָּא וְדָא כְּגַוְונָא דְּדָא. וְתַרְוַוייהוּ ב׳. כְּתִיב (שיר א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמְסִבּוֹ. בְּמְסִבּוֹ לְאִתְיַישְׁבָא בְּמַלְכוּ תַּתָּאָה. בְּרָזָא דְּהַהוּא חַבְרוּתָא וְתַפְנוּקָא דְּהַהוּא חֲבִיבוּתָא דִּבְעִדָּן עִלָּאָה בְּהַהוּא שְׁבִיל דְּסָתִים וְגָנִיז וְלָא אִתְיְדַע וְאִתְמַלְיָא מִנֵּיהּ וְנַפְקָא בְּנַחֲלִין יְדִיעָן. נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ דָּא [בַּתְרָאָה] מַלְכָּא תַּתָּאָה. דִּבְרָא עָלְמָא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא וְסָלִיק רֵיחָא טָבָא עִלָּאָה לְשַׁלְטָאָה וּלְמֶעְבַּד וְיָכִיל וְשַׁלִּיט וְנָהִיר בְּנְהוֹרָא עִלָּאָה. בְּתְרִין גַּוונִין אִתְבְּרֵי עָלְמָא בְּיַמִּינָא וּבְשְׂמָאלָא בְּשִׁתָּא יוֹמִין עִלָּאִין. שִׁתָּא יוֹמִין אִתְעֲבִידוּ לְאַנְהָרָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי׳ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְאִלֵּין כָּרוֹן אָרְחִין וַעֲבָדוּ שִׁיתִּין נוּקְבִין לְתְהוֹמָא רַבָּא. וְאִנּוּן שִׁיתִּין נוּקְבִין לְאַעֲלָאָה מַיָּא דְּנַחֲלֵי גּוֹ תְּהוֹמָא. וְעַל דָּא (הָא תַּנִינָן) הַשִּׁיתִּין מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרְאוּ וְאִנּוּן הֲווֹ שְׁלָמָא דְּעָלְמָא:

וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ סוֹסְפִיתָא דְּקַמְרֵי גּוֹ קוֹלְטוֹי דַּהֲוָה בְּקַדְמֵיתָא וְלָא אִתְקַיְימַת. הֲיְתָה כְּבָר וּלְבָתַר אִתְקַיְימַת. בְּאַרְבְּעִין וּתְרֵין אַתְוָון אִתְגְּלִיף עַלְמָא וְאִתְקַיְימַת. וְכֻלְּהוֹ עִטּוּרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא. כַּד מְצַטְרְפִין סָלְקִין [דף ל ע"ב] אַתְוָון לְעֵילָּא וְנָחְתִין לְתַתָּא מִתְעַטְּרָן בְּעִטְרִין בְּאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא וְיָכִיל עַלְמָא לְאִתְקַיְימָא. וְאִלֵּין מִתְקַיְימִין בְּעוֹבָדוֹי דְּעָלְמָא (נ"א דְּמַלְכָּא). טוּפְסָרָא דְּקִילְטָא בְּהָנֵי שְׁכִיחֵי כְּחוֹתָמָא דְּגוּשְׁפַּנְקָא. עָאלוּ וּנְפָקוּ אֶת וְאֶת וְאִתְבְּרֵי עָלְמָא. עָאלוּ גּוֹ חוֹתָמָא וְאִצְטְרָפוּ וְאִתְקַיֵּים עָלְמָא. בְּקוֹלְפּוֹי דְּחִוְיָא רַבְרְבָא מָחוֹ וְעָאלוּ תְּחוֹת נוּקְבֵי דְּעַפְרָא אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה אַמִּין. לְבָתַר תְּהוֹמָא רַבָּא הַדָּה סָלֵיק בַּחֲשׁוֹכָא וַחֲשׁוֹכָא חֻפֵּי כֻּלָּא. עַד דְּנָפַק נְהוֹרָא (לעיל טו א) וּבָקַע בַּחֲשׁוֹכָא וּנְפַק וְאִתְנְהִיר דִּכְתִיב (איוב יב) מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת מִנִּי חֹשֶׁךְ וַיּוֹצֵא לָאוֹר צַלְמָוֶת. מַיָּא אִתְקְלוּ בְּתֵיקְלָא אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מְאָה בְּאַצְבְּעָאן. תְּלַת נְטִיפוּ גּוֹ תֵּיקְלָא. פַּלְגוּ מִנַּיְהוּ לְקִיּוּמָא וּפַלְגוּ דְּעָאלוּ לְתַתָּא. אִלֵּין סָלְקִין וְאִלֵּין נָחְתִין. כֵּיוָן דִּסְלִיקוּ בְּסִלִּיקָא דִּידָא. קָאֵים תֵּיקְלָא בְּאוֹרַח מִישַׁר וְלָא סָטָא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מ) מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם וגו'. כֻּלָּא הַדָּה (בְּהּ) [בָּהּ] בְּאַרְעָא סָתִים וְלָא אִתְגַּלְיָיא. וְחֵילָא וְתָקְפָּא וּמַיָּא גְּלִידִין בְּגַוֵּוהּ וְלָא נְגִידוּ וְלָא אִתְפַּשְׁטוּ. עַד דְּאַנְהִיר עַלָּה נְהוֹרָא דִּלְעֵילָּא וּנְהוֹרָא מָחֵאת בְּקוֹלְטוֹי וְאִשְׁתְּרִיאוּ חֵילָהּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וַיְהִי אוֹר. דָּא הוּא אוֹר קַדְמָאָה עִלָּאָה דַּהֲוָה מִקַּדְמַת דְּנָא. וּמֵהָכָא נְפָקוּ כָּל חֵילִין וְתוּקְפִין. וְאַרְעָא אִתְבַּסְמַת וְאַפִּיקַת חֵילָהָא לְבָתַר. כֵּיוָן דְּנָהִיר הַדָּה (ונחית) אִסְתַּלַּק נְהוֹרֵיהּ

מִסְיֵיפֵי עָלְמָא עַד סְיֵיפֵי עָלְמָא. כַּד אִסְתַּכַּל בְּחַיָּבֵי עָלְמָא אִתְגְּנִיז וְאִתְטְמִיר וְלָא נָפִיק אֶלָּא בִּשְׁבִילוֹי סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָין:

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. תְּנַן כָּל חֶלְמָא דְּקַיְימָא בְּקִיּוּמָא דְּכִי טוֹב שְׁלָמָא הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא. חָמֵי אַתְוָון כְּפוּם אָרְחוֹי כָּל חַד וְחַד. חָמָא ט׳ טַב לֵיהּ טַב לְחֶלְמֵיהּ דְּהָא אוֹרַיְתָא פָּתַח בֵּהּ כִּי טוֹב. נָהֵיר מִסְיֵיפֵי עָלְמָא לְסְיֵיפֵי עָלְמָא. ט׳ טַב. טוֹב הוּא טַב נְהִירוּ בְּאַשְׁלָמוּתָא. ט׳ תְּשִׁיעָאָה דְּכֹלָּא. אָת דְּאִתְנְהִיר מֵעִלָּאָה רֵאשִׁיתָא וְאִתְכְּלִיל בֵּהּ וְאִתְעֲבִיד בְּסִתִימוּ דְּנְקוּדָה רָזָא דִּי׳ דְּהִיא נְקוּדָה חָדָא. ו׳ מֵחֵילֵיהּ נָפִיק. בֵּהּ אִתְעֲבִיד שָׁמַיִם. כַּד אִסְתַּיֵּים בְּנְקוּדָה חַד וְאִתְגְּנִיז גּוֹ אִתְנַהֲרָא ב׳. מְנַיְּהּ נְפָקוּ עִלָּאָה וְתַתָּאָה. עִלָּאָה טְמִירָא. תַּתָּאָה אִתְגַּלְיָיא בְּרָזָא דְּתֵרִין. וְקַיְימָא בְּחֵילָא דְּלְעֵילָא. וְדָא הוּא טו״ב. אִלֵּין תִּלַת אַתְוָון טו״ב אִתְכְּלִילוּ לְבָתַר לְצַדִּיקָא דְּעָלְמָא דְּכָלִיל כֹּלָּא לְעֵילָא וְתַתָּא כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (שם ג) אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב. בְּגִין דִּנְהִירוּ עִלָּאָה כְּלִילָא בֵּהּ דִּכְתִיב (תהלים קמה) טוֹב יי׳ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. לַכֹּל כְּתִיב דָּא סִתָּמָא דְּמִלָּה בְּגִין לְאַנְהָרָא יוֹמָא חַד דְּנָהֵיר לְכֹלָּא. עִלָּאָה עַל כֹּלָּא. עַד כָּאן סִתָּמָא דְּמִלִּין. (חסר ועיין בסוף הספר סי׳ כז):

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. רָזָא דְּרֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה. דָּא חָכְמָה עִלָּאָה דְּאִיהִי רֵאשִׁית. ב׳ בֵּיתָא דְּעָלְמָא לְאִתְשַׁקָּאָה מֵהַהוּא נָהָר דְּעַיֵּיל בֵּהּ. רָזָא דִּכְתִיב וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וְנָהָר דְּאַכְנִיש כֹּלָּא מֵעוֹמְקָא עִלָּאָה וְלָא פַּסְקֵי מֵימוֹי לְעָלְמִין

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת דברים

יום ראשון	כט 4	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מ ירושלמי: ביצה ז תוספתא: כריתות א נ"ך: דניאל ט משניות: מעשר שני ה זוהר: חלק א עמ' קכז-קכח	**יום כיפור קטן** עלות השחר (72 דק) ... 4:42 | חצות היום ..... 12:44 נץ החמה ..... 5:54 | שקיעה ..... 7:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:38 | צאת הכוכבים ..... 7:49 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:19 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:44
יום שני	א 5	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מא ירושלמי: ביצה ח תוספתא: כריתות ב נ"ך: דניאל י משניות: חלה א זוהר: חלק א עמ' קכט-קל	**ראש חודש מנחם אב** עלות השחר (72 דק) ... 4:43 | חצות היום ..... 12:44 נץ החמה ..... 5:55 | שקיעה ..... 7:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:38 | צאת הכוכבים ..... 7:48 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:19 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:44
יום שלישי	ב 6	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מב ירושלמי: ביצה ט תוספתא: כריתות ג נ"ך: דניאל יא משניות: חלה ב זוהר: חלק א עמ' קלא-קלב	עלות השחר (72 דק) ... 4:44 | חצות היום ..... 12:44 נץ החמה ..... 5:56 | שקיעה ..... 7:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:39 | צאת הכוכבים ..... 7:47 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:43
יום רביעי	ג 7	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מג ירושלמי: ביצה י תוספתא: כריתות ד נ"ך: דניאל יב משניות: חלה ג זוהר: חלק א עמ' קלג-קלד	עלות השחר (72 דק) ... 4:44 | חצות היום ..... 12:44 נץ החמה ..... 5:56 | שקיעה ..... 7:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:39 | צאת הכוכבים ..... 7:46 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:42
יום חמישי	ד 8	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מד ירושלמי: ביצה יא תוספתא: מעילה א נ"ך: עזרא א משניות: חלה ד זוהר: חלק א עמ' קלה-קלו	עלות השחר (72 דק) ... 4:45 | חצות היום ..... 12:44 נץ החמה ..... 5:57 | שקיעה ..... 7:29 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:40 | צאת הכוכבים ..... 7:45 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:41
יום שישי	ה 9 הדלקת נרות (40 דק): 6:48 (20 דק): 7:08	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מה ירושלמי: ביצה יב תוספתא: מעילה ב נ"ך: עזרא ב משניות: ערלה א זוהר: חלק א עמ' קלז-קלח	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק) ... 4:46 | חצות היום ..... 12:43 נץ החמה ..... 5:58 | שקיעה ..... 7:28 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:40 | צאת הכוכבים ..... 7:44 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:20 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:40
שב"ק	ו 10 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:39	**לימוד יומי:** בבלי: בבא בתרא מו ירושלמי: ביצה יג תוספתא: מעילה ג נ"ך: עזרא ג משניות: ערלה ב זוהר: חלק א עמ' קלט-קמ	**שבת קודש פרשת דברים** עלות השחר (72 דק) ... 4:46 | חצות היום ..... 12:43 נץ החמה ..... 5:58 | שקיעה ..... 7:27 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:40 | צאת הכוכבים ..... 7:43 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:21 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:39

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה - כָּל הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ הוֹלֶכֶת בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)